

Dvacet let svobody aneb demokracie není samozřejmost

MEZINÁRODNÍ POLITOLOGICKÝ ÚSTAV MASARYKOVY UNIVERZITY
VYSOKÁ ŠKOLA CEVRO INSTITUT
OBČANSKÉ SDRUŽENÍ PANT
KONRAD-ADENAUER-STIFTUNG, ZASTOUPENÍ V PRAZE

Svoboda aneb přišlo léto

Kryštof Rybáček

Esej

Brno, 5. listopadu 2009

Přišlo léto. Musím si je řádně užít. Myslím, že mi zbyly nějaké drobné z minulého léta vydělané „na chmelu“. Letos bych rád vyrazil stopem, jestli se mi poštěstí, do krajin blízkých Moskvě, té královně měst! Příští rok budu spořádanou ovečkou, budu držet jazyk na uzdě a nikdo z mých přátel ani z rodiny nesmí jevit známky neloajality vůči našim nadřízeným a dokonalým pastýřům tam vysoko, vlastně úplně nejvýše, protože žádný Bůh není. Když už jsem prolezl i „třetákem“, aniž by mě poslali jinam, měl bych se příští rok snažit, abych mohl střední aspoň dokončit. Možná se jim hodí, že jako jediný ve třídě umím čtyři jazyky, možná ale, že se právě proto naši laskaví přátelé z StB staví u nás doma na čaj zítra po páté. To bych nerad. Oni rádi hodně citronu a žádný cukr. Na citron bych musel čekat, spolu s dalšími šťastnými občany hlavního města naší krásné socialistické země, několik hodin ve frontě. Rozumějte správně, nevadí mi fronta, tu pro naše hodné a starostlivé přátele vystojím klidně desetkrát, ale spíše čtení všech těch povzbuzujících sloganů, raději je poslouchám z ampliónu a z úst učitelů (pardon, soudruhů učitelů) než si kazit oči. Budu se muset snažit být méně nápadný. Jestli dojde na maturitu a dokonce na to, že dostanu samé čtyřky a ten vysněný diplom, budu za vodou. O svoji budoucnost se ale nemusím bát. Oni to tam nahoře mají všechno krásně vymyšlené, něco se najde určitě i pro mě, i když se třeba budu muset nejprve trochu rekvalifikovat, než naskočím na tu slibnou kariéru bagristy. Nevím, jestli se snažit hledat nějakou souvislost mezi humanitními vědami, které studuji, a mojí budoucí kariérou, ale já jsem flexibilní. Kdybych se měl dostat na slunné místo voňavě kvetoucí louky komunistické poezie či prózy, tak raději budu přispívat záslužnému manuálnímu (dnes vlastně už vysoce mechanizovanému) budování blaha v nových čtvrtích naší metropole se svým bagrem. Vám to nezní jako rozumné, zodpovědné vůči vlasti a záslužné chování?

Přišlo léto. Musím si je řádně užít. Příští rok budu muset omezit některé své aktivity, abych se mohl lépe soustředit na školu. Chtěl bych věnovat větší část svého volného času přípravě na maturitu. Musím se také konečně rozhodnout,

který předmět si vybrat jako čtvrtý maturitní po češtině, matematice a angličtině. Určitě nějaký, který mi bude vhod na právech anebo na „fildě“. Nebo že bych ještě jednou zvážil tu žurnalistiku? Uvidím. Léto je dlouhé. Všechno v klidu promyslím, poradím se s rodiči a staršími kamarády. Teď jsou na čase neodkladné přípravy na let do zámoří. „Předmaturitní“ léto jsem chtěl strávit návštěvou rodiny v Montaně, u které jsem byl před několika lety jako „exchange student“. Už se nemůžu dočkat, až zase uvidím svoji druhou rodinu, všechny kamarády a také nádherná místa, která Montana skrývá! A první, na co se těším, je let přes oceán. Doufám, že si můj „spoluletící“ nebude chtít zrovna zdřímnout. Chtěl bych se trochu rozmluvit už během cesty a možná, jestli budu mít štěstí, prostřídat konverzaci v angličtině i s němčinou či španělštinou. Také se raduji, že po dlouhé době shlédnu nějaký film. Před odletem se ještě musím vybavit hromadou malých dárků pro své „Montañany“. Včera jsem opatrně zkoumal obchody na cestě ze školy. Zmocnil se mě pocit, jako by bylo skoro obtížné najít něco typicky českého vyrobeného opravdu v tuzemsku a ne v Číně či jinde ve světě. Nu což, zbystřím při procházkách naším malebným staříčkým centrem. Loňské léto jsem si zařídil brigádu u jisté PR agentury. Můj šéf měl nad svým kancelářským stolem vyfouklou jakoby zmačkanou lahev od Budvaru na zeleném pozadí, to celé zarámované. To mi připadá jako „cool gi□“. Také musím obstarat aktuální noviny. Sice jim v Americe nebudou rozumět, ale já zprávy přeložím a pokusím se vysvětlit, jak je možné, že veřejný průzkum volebních preferencí ukazuje, že hrozivě vysoké procento národa stále projevuje sympatie ke KSČM. A zapřísáhnu se, že ve svých prvních volbách (a ani žádných následujících) nikoho takového volit nikdy nebudu. A také, ještě než odletím, nesmím zapomenout napsat do redakce MF Dnes a vyjádřit svoji nespokojenost s přílišnou liberalitou některých témat a grafiky některých jejích magazínů. Jsem nadšen, že opouštím domovinu až ve středu, ježto mi tato skutečnost umožňuje nevynechat úterní mládež u nás v kostele. Také nesmím opomenout „vyvěsit“ nedělní kázání na náš sborový web, což většinou provádím právě ve středu. Je toho hodně, co mě ještě čeká, že ano? Však ono se to zvládne; když bude třeba, podpořím (tedy jen dočasně obelžu) své energetické a soustředící mechanismy Coca-Colou.

„Najděte deset rozdílů,“ chce se mi jásat i brečet. Ironický humor si za doby totality musel osvojit kdejaký ambiciózní mladý člověk. Někdy si říkám, že by nebylo od věci „reálný socialismus“ na vlastní kůži alespoň na několik chvil zažít, abychom ani my „zelenáči“ nikdy nezapomněli. Sám se někdy přistihnu, že svoji svobodu přijímám jako samozřejmou. Takový člověk s ní zachází nedisciplinovaně a co hůř – někdy ji využívá k tomu, aby nemusel nic dělat, jen umdlévá a lenoší. Se svobodou se člověk musí naučit zacházet, aby svobodně opravdu žil. Doufám, že každý, kdo moudře hledá, si tuto dovednost osvojí a předá ji i dalším generacím. Protože dovednost jak zacházet se svobodou byla, je a vždy bude velmi důležitá jak v životě jedince a národa, tak v soužití s celým světem.